

Utviklingsplan for Rogaland 2025–2028

Høringsutkast

Innhold

1. Innledning

2. Litt om Rogaland

3. Et Rogaland i endring

4. Visjon

5. Bærekraftsfylket Rogaland

6. Langsiktige utviklingsmål og innsatsområder

Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer

Konkurransedyktig region

Helsefremmende og inkluderende samfunn

Klimaomstilling og livskraftig naturmiljø

7. Fylkeskommunens ulike roller

8. Planlegging for Rogalands framtid

Innledning

I begynnelsen av hver valgperiode skal fylkeskommunen utarbeide en regional planstrategi i samarbeid med kommuner og andre aktører som blir berørt av planarbeidet. Regional planstrategi skal beskrive status i samfunnsutviklingen, sette mål og retning for framtidig utvikling, og angi hvordan oppgavene skal løses på et overordnet nivå. Dette er lovpålagt i plan- og bygningsloven § 7. Rogaland fylkeskommune har valgt å kalle planstrategien Utviklingsplan for Rogaland.

Utviklingsplanen skal peke på *retningen* for samfunnsutviklingen i Rogaland. Det skal også være et utgangspunkt for et tettere *samarbeid* mellom fylkeskommunen, kommunene og de ulike samfunnsaktørene i fylket.

I utviklingsplanen er det identifisert fire langsiktige utviklingsmål:

- **Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer**
- **Konkurransedyktig region**
- **Helsefremmende og inkluderende samfunn**
- **Klimaomstilling og livskraftig naturmiljø**

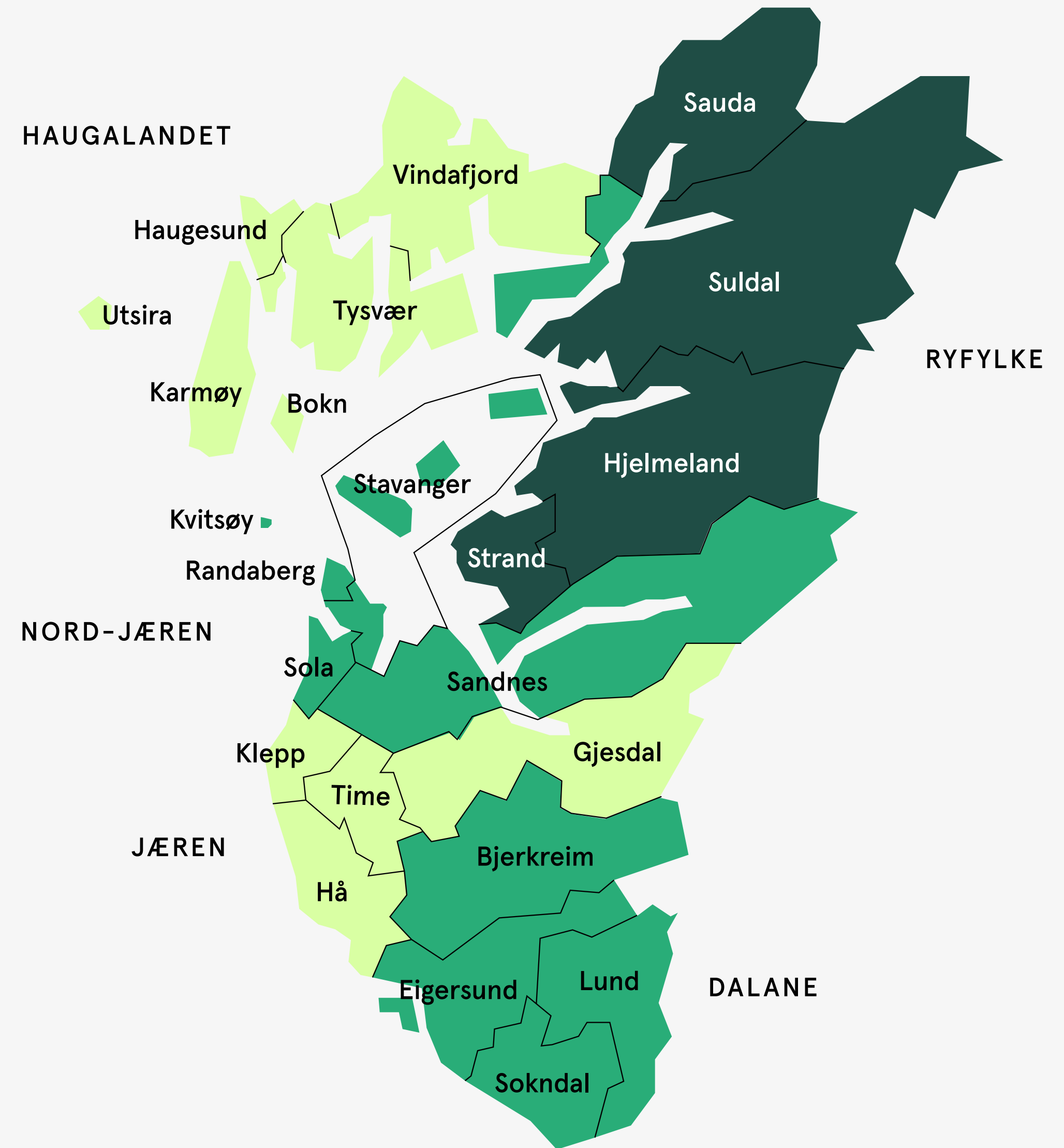
De fire utviklingsmålene er gjensidig avhengige av hverandre. Konkurransedyktighet, lønnsomhet og økonomisk utvikling styres av attraktiviteten til regionen og hvor gode hoder vi klarer å tiltrekke oss. Attraktiviteten er igjen avhengig av god ivaretagelse av både natur, klima og de sosiale forholdene. En helhetlig tilnærming til målene må derfor legges til grunn for samfunnsutviklingen i Rogaland.

Utviklingsplanen inneholder også prinsipper for fylkeskommunens arbeid med planer og strategier, og en oversikt over fylkeskommunens plansystem og planbehovene i den kommende perioden.

Litt om Rogaland

- 23 kommuner – fem regioner
- Befolkning 500 000 (2024)
- Fjerde største fylke etter folketall
- Stavanger har flest innbyggere: 146 011 (2023)

Areal
9337 km²

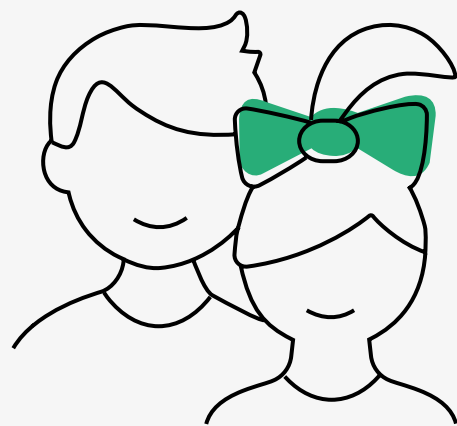
Største innsjø
Suldalsvatnet 81 km²

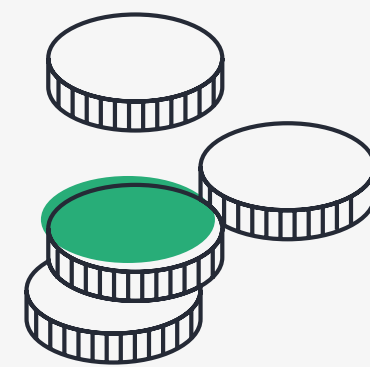
Høyeste fjell
Vassdalseggen 1658 m.o.h.

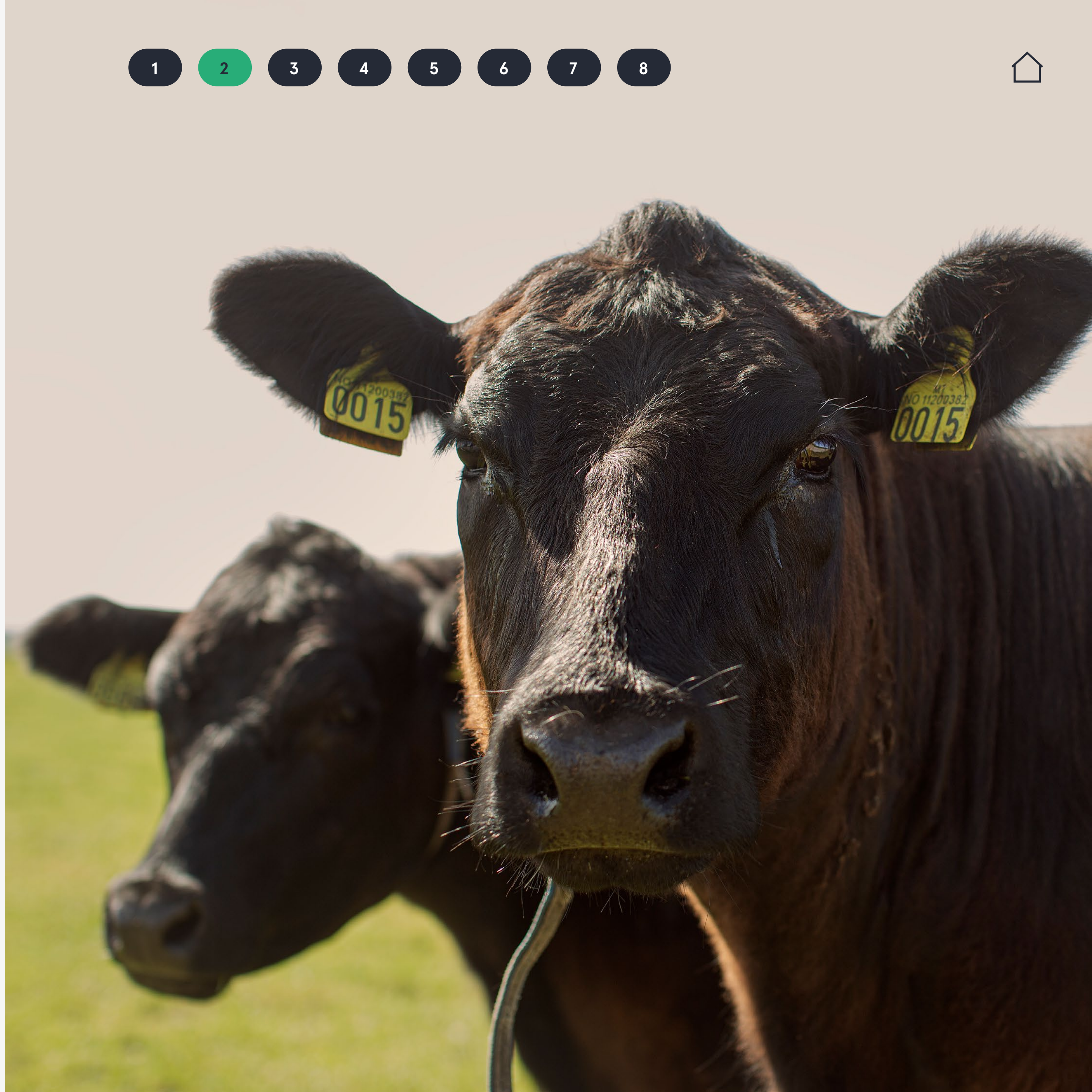
Innvandrere
16 %

Barn under 18 år
23 %

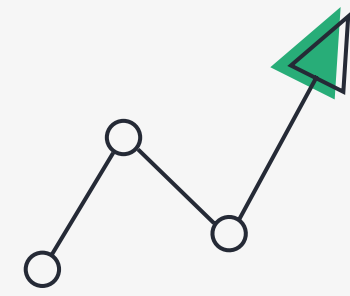

Verdiskapning
289,1 mrd.

Et Rogaland i endring

Økende sosiale forskjeller

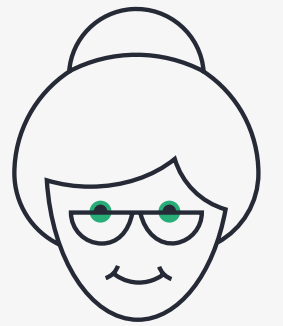
Mer nedbør og ekstremvær

Omstilling av næringslivet

Høyt press på areal i byområdene

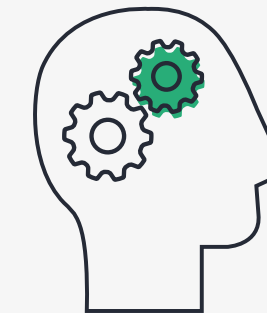
Demografiske endringer

Fraflytting fra distriktene

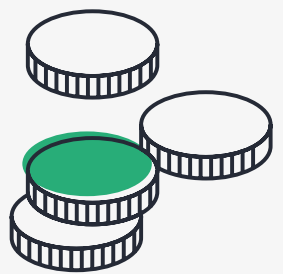
Stor sosial ulikhet innen helse

Rekrutteringsutfordringer

Økende press på natur og matjord

Strammere offentlig økonomi

En verden i endring

Flere pandemier kan inntreffe

Nytt geopolitisk bilde

Digitalisering og ny teknologi

Kamp om naturressursene

Nytt rekordnivå for CO²-utslipp

Mer ekstremvær

Økt trussel mot matsikkerhet

Demokratiet under press

Visjon

Sammen for et grønt og attraktivt Rogaland

Sammen rommer fellesskapet, både små og store, som er avgjørende for at vi skal få til den ønskede samfunnsutviklingen.

Grønt viser til et levende fylke med natur, friluftsliv, og jordbruk og peker på den grønne omstillingen vi skal gjennom.

Vi ønsker å være et *attraktivt* fylke for alle i Rogaland. Det skal være godt å bo, leve, besøke og drive næring i hele fylket. Tilgang til naturen, utdanning, arbeid, infrastruktur og kultur- og fritidstilbud er viktige faktorer for å skape gode, levende og attraktive regioner.

Bærekraftsfylket Rogaland

FNs bærekraftsmål ligger til grunn for Utviklingsplanen og de fire langsiktige utviklingsmålene. Bærekraftsmålene gir oss retning for utviklingen globalt, samtidig som to tredjedeler av målene kun kan nås gjennom lokal og regional innsats. Samarbeid for å nå målene, bærekraftsmål 17, er en forutsetning for å nå de andre målene. Myndigheter, næringslivet og lokalsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling.

Det er en kompleks oppgave å følge opp og måle bærekraftig utvikling. Det som er meningsfullt å snakke om på et globalt og nasjonalt nivå, er ikke alltid det samme som bør løftes regionalt og lokalt. Samtidig må vi alle gjøre vår del for å nå bærekraftsmålene innen 2030. Sammen med kommunene og Statsforvalteren har fylkeskommunen startet et samarbeid om et bærekraftsløft for regionen. Målet er at Rogaland skal bli et bærekraftsfylke.

Som bærekraftsfylke skal vi jobbe for å gjøre FN's bærekraftsmål konkrete og relevante i regional og lokal kontekst.

Fire forutsetninger for å få til den ønskede samfunnsutviklingen:

- I. Samarbeid er bindeleddet som får verdiskaping og bærekraftig utvikling til å skje.
- II. Ønsket form for verdiskaping skal ikke ødelegge for en annen, eller bidra til å svekke den totale verdiskapingen (miljømessig, sosial og økonomisk).
- III. Sunn styring av kommune-økonomien er en forutsetning for å kunne realisere utviklingsmålene over tid.
- IV. Trygghet, robusthet og tilpasningsevne er en forutsetning for all utvikling av Rogalandsamfunnet.

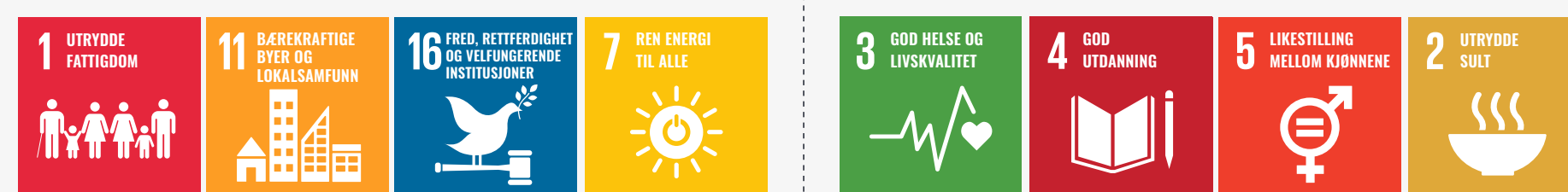
SAMARBEID

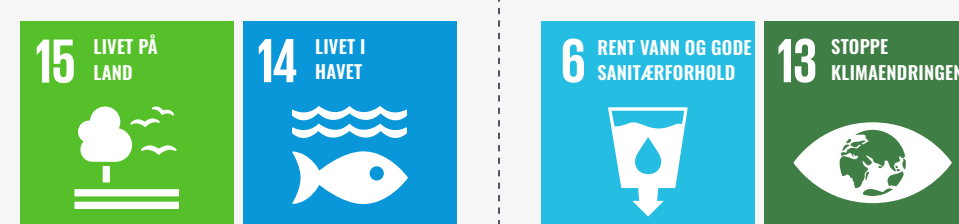
ØKONOMISK

SOSIAL

MILJØ

FN sine bærekraftsmål sett i sammenheng.

Verdiskaping – tre bærekraftsdimensjoner

Bærekraftig utvikling ses ofte på i tre dimensjoner: miljømessig, sosial og økonomisk. Et premiss for bærekraftig utvikling er at verdiskaping innen en dimensjon ikke skal ødelegge for en annen, eller bidra til å svekke den totale verdiskapingen.

Økonomisk bærekraft – velferd

Økonomisk bærekraft handler om å skape velferd på en ansvarlig måte, som sikrer behovene våre i dag og i et langsiktig perspektiv, uten å ødelegge miljøet eller utnytte mennesker.

Sosial bærekraft – livskvalitet

Sosial bærekraft er avgjørende for å skape en attraktiv region der alle kan leve gode liv. Det handler om å bygge et helsefremmende og inkluderende samfunn.

Miljømessig bærekraft – livsgrunnet

Ivaretagelse av den miljømessige bærekraften utgjør selve livsgrunnet for all annen utvikling og er en forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene. Planetens tålegrense bør derfor legges til grunn for all videre utvikling.

Rogaland utvikles gjennom samarbeid

Rogaland er et fylke med kultur for handlekraft og samarbeidsvilje. Gode strukturer, formelle og uformelle samarbeidsarenaer, og vilje til samhandling blant aktører, legger grobunnen for godt samarbeid, verdiskaping og utvikling i fylket.

Gjennom fem regionale samlinger i Rogaland høsten 2023, samlet fylkeskommunen lokalt næringsliv, frivillige organisasjoner og kommuner for å drøfte framtidens utfordringer i regionene. Et tydelig signal fra samlingene var at man har stort potensial for å samarbeide bedre på tvers av kommunegrenser og sektorer. Samtidig ble det uttrykt en sterk tro på betydningen av samarbeid som en viktig forutsetning for å lykkes med å løse samfunnsutfordringene.

Regionene pekte på at fylkeskommunen kan spille en viktig rolle i å bidra til bedre samarbeid: som en strategisk retningsgiver og som fasilitator for samarbeid mellom ulike aktører, sektorer og nivåer av forvaltning.

Det ble også pekt på et behov for at fylket står sammen og taler Rogalands interesser. Rogaland kommer svakt ut i statlige fordelinger og vi bør samle oss for å øke denne andelen, eksempelvis innenfor kulturfeltet.

Fylkeskommunen vil

- ta en tydeligere og sterkere rolle som en strategisk og regional samfunnsutvikler
- sikre en helhetlig samfunnsutvikling og ta føring ved å samle og fremme Rogalands interesser nasjonalt og internasjonalt
- ta en aktiv rolle for å styrke samarbeidet mellom kommuner, næringsliv og frivillig sektor
- utforske muligheter og løsninger på samfunnsutfordringer sammen med andre aktører

Sunn styring av kommuneøkonomien

Finanspolitikken kan bli strammere mot 2030, blant annet på grunn av redusert uttak fra oljefondet og en lavere andel yrkesaktive. En økende andel eldre innebærer høyere utgifter til helse og omsorg, folketrygd og pensjon. Vi kan ikke forvente at produktivitetsveksten vil kompensere for ovennevnte. Det blir derfor nødvendig å prioritere strengere i tiden framover for å opprettholde en forsvarlig økonomisk balanse.

Handlingsrommet i statsbudsjettet setter rammer for kommunenes og fylkeskommunens direkte bidrag til samfunnsutviklingen. For å opprettholde økonomisk bærekraft og velferd i samfunnet, må kommunesektoren sikre fornuftig balanse mellom drift og investering i et langsiktig perspektiv. Vi trenger en forsterket bevissthet om hvilke finansielle forpliktelser kommunene og fylkeskommunen bør påta seg.

Et trygt, robust og endringsdyktig Rogaland

Trygghet, robusthet og tilpasningsevne er en forutsetning for all utvikling av Rogaland-samfunnet. Klimaendringer, et våtere og villere vær, en urolig sikkerhetspolitisk situasjon og

desinformasjon gjør samfunnet mer sårbart og utfordrer statssikkerheten, myndighetstilliten og beskyttelsen av kritisk infrastruktur. Kraftforsyning er et av samfunnets mest sårbare punkt. Manglende oversikt over naturfarene kan føre til unødvendig høye samfunnskostnader og konsekvenser for innbyggernes sikkerhet. Det er behov for å kartlegge sårbarhetene og gjøre forebyggende tiltak rundt eksisterende infrastruktur og bygge ny infrastruktur som er tilpasset framtidens klima.

Disse risikoene skaper økt behov for systematisk samarbeid mellom offentlige og private aktører. For å møte og tilpasse seg utfordringene, må demokratiske institusjoner styrkes.

Rogalands strategiske beliggenhet gjør at vi er en mottakshavn for allierte styrker der vi må yte vertslandsstøtte. Dette innebærer blant annet å tilrettelegge forpleining, forsyning, disponering av arealer, transport og vei. For å innfri våre forpliktelser må private og offentlige aktører gjennomføre felles planlegging og øvelser. Fylkeskommunen har i tillegg rollen som regional planmyndighet og skal ta hensyn til samfunnssikkerhet i den regionale planleggingen.

Langsiktige utviklingsmål og innsatsområder

Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer

- Utvikle levende byer og lokalsamfunn med handel, tjenester og kulturtilbud i sentrum
- Sikre mangfoldige bomiljø med attraktive møteplasser
- Utvikle byer og tettsteder der flere går, sykler eller reiser kollektivt

Konkurransedyktig region

- Bidra til grønn omstilling
- Utvikle og supplere arbeidsstyrken
- Utvikle næringsareal i et regionalt strategisk perspektiv

Helsefremmende og inkluderende samfunn

- Bidra til økt livskvalitet og redusere sosiale ulikheter
- Sikre likeverdige muligheter til utdanning og kompetanse
- Øke inkludering og samfunnsdeltakelse

Klimaomstilling og livskraftig naturmiljø

- Redusere klimagassutslipp og tilpasse samfunnet et mer ekstremt klima
- Ivareta naturmangfold, landskap og kulturmiljø
- Styrke jordvernet og bidra til mer sirkulær og effektiv ressursbruk

Attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer

Rogaland utgjør et variert stykke Norge, med både større og mindre byer, tettsteder og lokalsamfunn. Vi har rik natur og en kulturarv som skaper tilhørighet, muligheten for gode hverdagsopplevelser og som forteller historien om Rogalandsamfunnet. Vi må fortsette å utvikle byer og tettsteder som er attraktive, levende og mangfoldige, som samtidig ivaretar naturen og det enkelte steds kvaliteter og historie.

Innsatsområder for attraktive lokalsamfunn, tettsteder og byer:

- Utvikle levende byer og lokalsamfunn med handel, tjenester og kulturtilbud i sentrum
- Sikre mangfoldige bomiljøer med attraktive møteplasser
- Utvikle byer og tettsteder der flere går, sykler eller reiser kollektivt

Utvikle levende byer og lokalsamfunn med handel, tjenester og kulturtilbud i sentrum

Utvikling av lokalsamfunn betyr mye for folks livskvalitet og helse. Attraktive byer og tettsteder kjennetegnes av levende sentre som tilbyr gode opplevelser, tjenester og møteplasser. Nærhet til natur og friluftslivsopplevelser, samt et bredt kulturtilbud gjør hele regionen og enkeltsteder mer attraktive og konkurransedyktige.

Raske samfunnsendringer og teknologisk utvikling fører til behov for livslang læring og kompetanseutvikling. Steders omstillingsevne og attraktivitet blir i stadig større grad påvirket av utdanningstilbud og innbyggernes muligheter

til å fornye sin kompetanse. Det må utvikles nye muligheter og metoder for kompetanseutvikling i både byer og mindre tettsteder.

For å finne gode løsninger på behovene og gjøre det attraktivt å bo, besøke, og drive næringsvirksomhet i Rogaland, er det viktig å få til et godt samspill mellom det offentlige, næringslivet og frivillige organisasjoner. Vi må samarbeide om en utvikling som bygger på steders kvalitet, kultur, og lokale fortrinn.

Sikre mangfoldige bomiljø med attraktive møteplasser

Å bo trygt og godt er et grunnleggende behov. Det innebærer at boligmarkedet leverer et mangfold av boliger som treffer folk i ulike livsfaser, uavhengig av størrelse på lommebok. Høye tomtepriser og ønsket om høy arealutnyttelse utfordrer boligmangfoldet i enkelte knutepunks- og fortettingsområder. Mange distriktskommuner opplever demografiutfordringer med lav befolkningsvekst og stadig flere eldre. I slike områder preges boligmarkedet ofte av manglende investeringsvilje. Offentlige og private aktører må gå sammen om å finne gode løsninger for å sikre boligmangfold i hele fylket.

Tilgang til natur, attraktive uteområder og blågrønne strukturer som parker, bekker og vann er viktig for folkehelsen og kan bidra til flomdemping og andre økosystemtjenester. Inkluderende og mangfoldige møteplasser bringer folk sammen og gjør at folk kan ta del i utviklingen av byen, tettstedet eller nabolaget sitt. Det er viktig å samarbeide om å finne de gode løsningene i by- og tettstedsutviklingen for å videreutvikle byer og tettsteder som er kjekke å bo i og besøke.

Utvikle byer og tettsteder der flere går, sykler eller reiser kollektivt

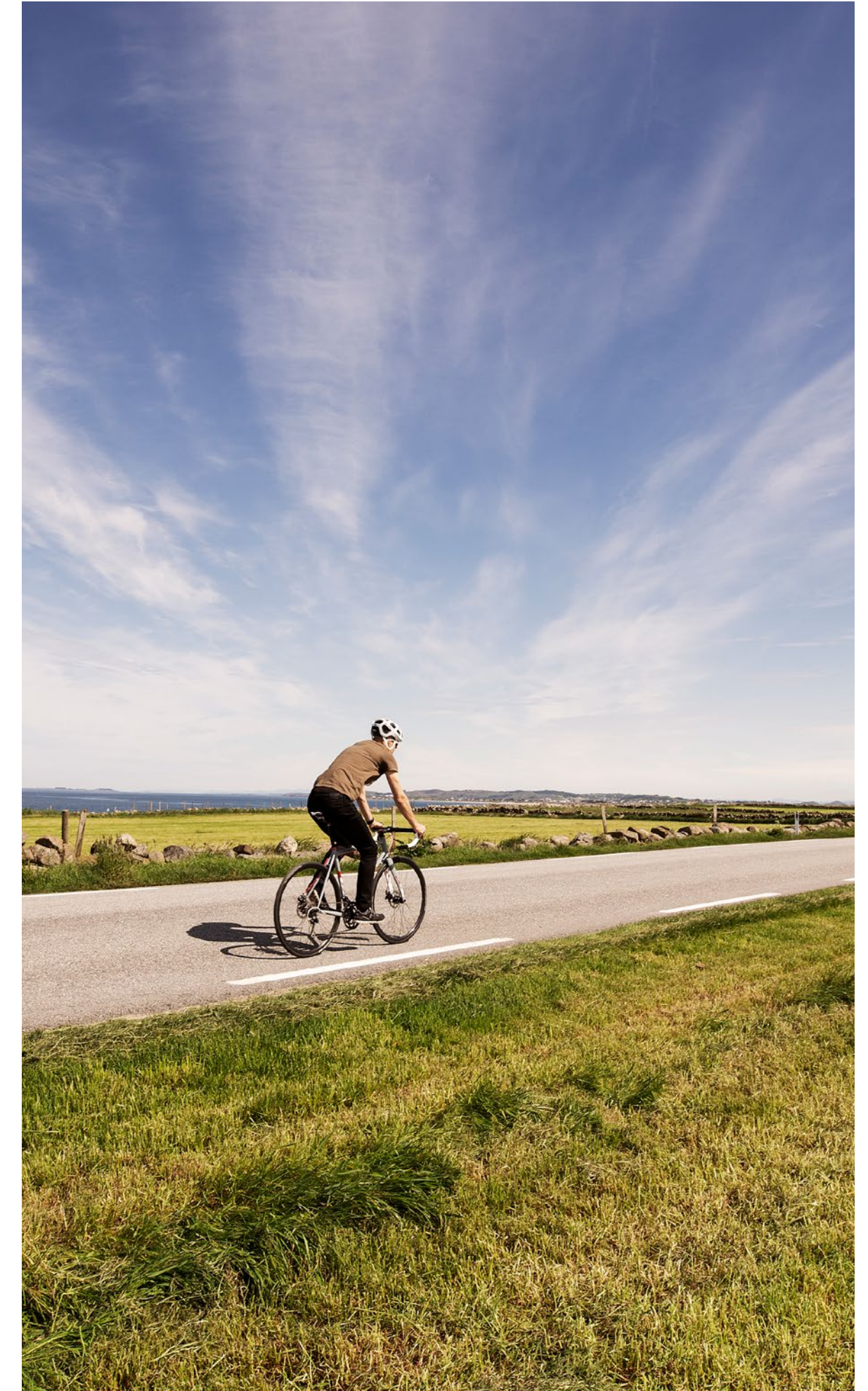
Byer og tettsteder der flere går, sykler og reiser kollektivt er positivt for både samfunnet og miljøet. Aktive transportvaner styrker folkehelsen og øker livskvaliteten for den enkelte. Mindre biltrafikk gir bedre luftkvalitet og reduserer støy. Færre biler og parkeringsplasser frigjør plass til andre kvaliteter, og kan bidra til tryggere og mer attraktive byrom. Mindre trafikk gjør det også lettere å opprettholde kapasitet og tilgjengelighet på vegnettet, slik at de som er nødt til å bruke bil enkelt kan komme seg fram.

I byer og tettsteder kan mange gjøremål nås til fots og med sykkel, og særlig i sentrumsområdene. Her er det mulig å ta i bruk flere former for virkemidler for å øke andelen gående, syklist og kollektive reiser. Vi må fortsette å videreutvikle byer og tettsteder innenfra og ut med fortetting, transformasjon og god arealutnyttelse. Det bidrar til at flere steder har kortere avstander mellom bolig, skole, arbeid, butikk og aktiviteter. By- og tettstedsutvikling må prioritere attraktive og trafikksikre forbindelser som gjør det lettere for flere å gå, sykle eller ta bussen i dagliglivet. Effekten blir enda større ved mobilitetspåvirkende arbeid og infrastrukturtiltak i kombinasjon med areal- og parkeringstiltak.

Utenfor tettsteder er de daglige reisene lengre og færre, noe som gjør at personbilen er det mest brukte transportmiddelet. Der vil vi se tilrettelegging for gåing, sykling og kollektivtransport i sammenheng med trafiksikkerhet, tilrettelegging langs skoleveg og utbygging av vegnett.

Fylkeskommunen vil blant annet

- bidra til utvikling av levende og attraktive byer, sentre og lokalsamfunn gjennom kompetanse, nettverksbygging, helhetlig innsikt og gode prosessverktøy
- sikre utdannings- og kompetansemuligheter i hele fylket
- bidra til kortreist hverdagsliv gjennom samordnet areal og transportplanlegging
- bistå kommunene med å tilrettelegge for en kunnskapsbasert og helhetlig boligforsyning som både tar hensyn til effektiv arealbruk og boligmangfold
- jobbe for gode løsninger for gående, syklende og de som reiser kollektivt

Konkurransedyktig region

Næringslivet i Rogaland går godt, og det er høy lønnsomhet og verdiskaping per sysselsatt. Samtidig er vi avhengige av en petroleumsaktivitet som det forventes nedgang i på sikt. Selv om det pågår betydelig omstilling i næringslivet, må denne akselereres.

En konkurransedyktig eksportnæring er en viktig forutsetning for den framtidige næringsutviklingen i Rogaland. Skal vi fortsatt lykkes med dette, er vi avhengige av at vi har nødvendig infrastruktur og er påkoblet verden på en måte som gjør det mulig å drive global handel og tiltrekke oss globalt orientert kompetanse. For Rogaland er spesielt havne- og flyruteutvikling sentralt for å tilrettelegge for en konkurransedyktig omstilling.

Rogalands framtidige konkurransedyktighet vil bli styrt av vår evne til å tilby attraktive og bærekraftige omgivelser for innbyggere, besøkende og bedrifter. Dette påvirkes av ulike krefter i samspill: opplæring, tilgang på kraft og areal, innovasjon og omstilling i næringslivet, et velfungerende og helhetlig transportsystem, og et rikt tilbud på natur- og kulturopplevelser. En helhetlig tilnærming til samfunnsutviklingen er nødvendig.

Innsatsområder for en konkurransedyktig region:

- Bidra til grønn omstilling
- Utvikle og supplere arbeidsstyrken
- Utvikle næringsareal i et regionalt strategisk perspektiv

Bidra til grønn omstilling

Næringslivet generelt og energisektoren spesielt, står midt i en større omstilling for å være konkurransedyktige i et marked der det grønne skiftet setter nye krav og endrer etterspørsel. Endringstakten er økende, spesielt i EU som er vårt viktigste marked. Det offentlige kan bidra til omstilling ved å være pådrivere og tilretteleggere for innovasjon i næringslivet.

Vårt sterkeste konkurransefortrinn vil være å bygge på og videreutvikle våre styrker og fortrinn. Kompetanse og teknologi innen olje og gass bør videreutvikles mot nye markedsposisjoner som sikrer en fortsatt høy verdiskaping i Rogaland. Entreprenørskap og gründervirksomhet er viktige bidrag til omstilling og innovasjon. Vi må gjøre det enklere å etablere nye, eller videreutvikle eksisterende, bedrifter i Rogaland.

Offentlig sektor har en sterk rolle som innkjøper av varer og tjenester. Denne rollen bør brukes til å bidra til reduserte klimagassutslipp og modne markedet for lavutslippsløsninger. Videre utvikling av fornybar energi og kraftnett i kraftfylket Rogaland er et viktig premiss for grønn omstilling. Det er krevende og ikke uten konflikter. Det er nødvendig å prioritere utbygging av kraft og nett, og samarbeide på tvers av offentlig sektor, næringsliv og nettselskaper for å lykkes med dette.

Utvikle og supplere arbeidsstyrken

For at Rogaland skal lykkes med å opprettholde sterk konkurransekraft og høy verdiskaping må det sikres tilgang på rett kompetanse og tilstrekkelig med arbeidskraft. Det må jobbes for:

- Omstilling og styrking av kompetanse i arbeidsstyrken
- Økt tilflytting av kompetent arbeidskraft til regionen
- Effektiv integrering av innvandrere og kvalifisering av utenlandsk arbeidskraft

Det avgjørende å ta i bruk ressursene i hele befolkningen, og bidra til at de som står utenfor arbeidsmarkedet er relevante for arbeidslivet. Opplæringen i fylket må dimensjoneres for å levere i tråd med arbeidslivets behov, både innen grunnleggende utdanning, etterutdanning og rekvalifisering. Samarbeidet mellom offentlige utdanningsaktører, forskningsinstitusjoner og næringslivet må styrkes.

Over tid flyter kompetanse dit hvor det er mest attraktivt å bo. For å sikre tilflytting av ny kompetanse og holde på eksisterende, må vi utvikle en region som folk ønsker å besøke og bosette seg i. En attraktiv region ivaretar naturen,

har gode kultur- og fritidstilbud, bomiljø og mobilitetsløsninger og et sterkt reiseliv.

En viktig styrke i Rogaland er vår internasjonale og utadrettede profil. Det er derfor ekstra viktig for vår region å sikre at vi evner å fortsette med å tiltrekke oss kompetanse globalt. Systematisk og samordnet aktiv internasjonal rekruttering vil styrke fylket og fylkeskommunen vil bidra til økt samarbeid om dette.

Utvikle næringsareal i et regionalt strategisk perspektiv

Vi er et industrifylke med mange etablerte næringsområder med god infrastruktur. I tiårene framover skal disse fortettes og videreutvikles for å møte behovet til nye næringer. Dette vil styrke vår konkurranseevne og lønnsomhet, gjennom samlokalisering, synergier og sirkulære løsninger. Fortetting må gjøres på en måte som respekterer viktige kulturmiljøer og industrielle kulturminner.

Areal er en knapp ressurs, og omdisponering har store konsekvenser for både natur, matjord, kulturmiljøer og attraktivitet. Det er viktig at disponering av nytt næringsareal i størst mulig grad forbeholdes næringsutvikling av regional strategisk betydning. Målsettingen er mest mulig regional og lokal verdiskaping per sysselsatt samtidig som vi forbruker minst mulig areal.

Et overordnet grep kan være bruk av arealnøytralitet, hvor forringing av et areal må motsvares med restaurering eller tilbakeføring til naturlig tilstand av et annet.

For å finne løsninger som ivaretar flere hensyn og behov, og som gir forutsigbarhet for næringslivet, må vi samarbeide regionalt om etablering av nye næringsområder.

Fylkeskommunen vil blant annet:

- være en pådriver for at Rogalands konkurransefortrinn utvikles gjennom innovasjon i næringslivet
- utvikle opplæringstilbud i tråd med arbeidslivets behov
- sikre et godt transportsystem, med rett standard på rett sted
- bidra til et kunnskapsbasert, regionalt strategisk perspektiv på arealforvaltning
- være proaktiv og sikre samordnede prosesser hvor det er identifisert virksomhetstyper med særskilte arealbehov

Helsefremmende og inkluderende samfunn

I Rogaland vil vi at innbyggerne skal få leve gode liv med høy livskvalitet og god helse. Flesteparten av innbyggerne i Rogaland har det bra, men vi ser økende sosiale ulikheter i samfunnet.

Noen sårbare grupper faller lettere utenfor fellesskapet og vi har et for høyt frafall av ungdommer i skole og arbeid. For å styrke innsatsen på disse områdene må alle sektorer bidra: offentlig, privat og frivillig. Vi er også avhengige av at den enkelte tar gode valg og ansvar for egen helse og livskvalitet.

Innsatsområder for et helsefremmende og inkluderende samfunn:

- bidra til økt livskvalitet og redusere sosiale ulikheter
- sikre likeverdige muligheter til utdanning og kompetanse
- øke inkludering og samfunnsdeltakelse

Bidra til økt livskvalitet og redusere sosiale ulikheter

For å bidra til at alle barn får en god start på livet og at sosiale ulikheter reduseres, er det viktig å prioritere tidlig innsats. Målet er å gi alle barn mulighet til å lykkes, uavhengig av bakgrunn. Det er særlig viktig å styrke tidlig innsats knyttet til psykisk helse for barn og unge. Vi må styrke barn og unges opplevelse av mestring gjennom oppveksten, slik at det er større sannsynlighet

for at de fullfører videregående skole, kommer ut i arbeid og blir selvhjulpne i voksen alder. Dette er viktige forutsetninger for god livskvalitet i et livsløpsperspektiv.

Vi trenger kunnskapsbaserte og effektive tiltak rettet mot foreldre og barn allerede før fødsel og gjennom hele oppveksten. Tverrfaglig innsats er avgjørende, og på arenaer som barnehage og skole er det særlig viktig å legge ned en styrket innsats. Det må være et økt fokus på sosial støtte. Ved å tilgjengeliggjøre sosiale møteplasser og kultur- og fritidsaktiviteter, kan negative konsekvenser av sosiale ulikheter reduseres.

Personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i lavere sosiale lag. Denne gruppen har oftere mindre utdanning og lavere inntekt. For å forebygge utenforskap og redusere sosiale ulikheter, er Rogaland avhengig av en velfungerende integreringspolitikk. Arbeidet med integrering må styrkes og bør ha høy prioritet i alle våre tjenesteområder.

Gode helsetjenester er også viktig for å sikre befolkningens helse og livskvalitet. De bidrar til å forebygge sykdommer, gi rask og effektiv behandling, redusere dødelighet, skape trygghet og tillit blant innbyggere og forbedre enkeltindividets livsløp. Det er viktig å legge til

rette for at helsetjenestene bidrar til bærekraftig utvikling. Dette kan gjøres ved å blant annet sikre universell tilgang til omsorg, fremme gode levevaner for å forebygge sykdom og sikre helseberedskap. Det er også viktig å styrke samarbeidet mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Sikre likeverdige muligheter til utdanning og kompetanse

For at flere skal kunne delta i og fullføre relevant utdanning, er det viktig å få til fleksible og tilpassede løp som tar hensyn til ulike forutsetninger. Alle elever skal oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet uavhengig av helse, evner, alder og forutsetninger. Vi må få til en samordnet og tverrfaglig innsats og enklere overganger i utdanningsløpet for å gi flest mulig relevant utdanning og kompetanse.

Mange innvandrere har med seg relevant kompetanse for innpass i arbeidslivet, mens andre trenger mer grunnleggende opplæring eller en ny utdanning for å kunne få varig tilknytning til arbeidslivet. For å lykkes med å inkludere personer med innvandrerbakgrunn i skole og arbeidsliv, må veiledningstjenesten styrkes. Det må legges til rette for effektive og tilpassede opplæringsløp bygget på den enkeltes medbrakte kompetanse.

Øke inkludering og samfunnsdeltakelse

Skal alle ha like muligheter til å delta i samfunnet, må vi redusere barrierene som er til hinder for inkludering i utdanning, arbeid og fritid. Arbeidet med grønn omstilling må inkludere ulike samfunnsgrupper og skje på en mest mulig rettferdig måte som ikke forsterker økonomiske og sosiale ulikheter.

Demografiutviklingen med en økende andel eldre er en utfordring og en mulig ressurs for samfunnet. Behovet for bistand øker, men eldre kan gjennom frivillig sektor være en viktig bidragsyter knyttet til kommunale omsorgsoppgaver. Det må legges til rette for et aldersvennlig samfunn og en hverdag eldre kan håndtere og mestre på egenhånd. Velferdsteknologi og riktig boligforsyning er viktig for å oppnå dette.

Samfunnet er ikke tjent med at en stor andel i arbeidsdyktig alder er utenfor arbeidslivet. Gjennom arbeidet med inkluderende arbeidsliv må vi i større grad legge til rette for at personer med funksjonsnedsettelse, innvandrere og andre sårbare grupper kan ta del i arbeidslivet.

God sosial støtte og fellesskap bidrar til opplevelsen av tilhørighet og trygghet, og har en positiv effekt på den psykiske helsen. Et mangfold av lavterskeltilbud bidrar til å redusere sosiale

ulikheter. Kultur-, idrett- og frivillighetsarbeid bidrar til økt deltakelse og inkludering, spesielt for barn, unge og eldre. Vi må styrke dette arbeidet gjennom gode rammer og tett samarbeid mellom relevante aktører.

Fylkeskommunen vil blant annet:

- jobbe aktivt gjennom partnerskap for folkehelse for å legge til rette for tverrfaglig samarbeid på tvers av kommuner og regionale aktører for å bedre oppvekst- og levekårsforhold
- legge til rette for at alle elever på videregående skoler uavhengig av evner og forutsetninger, skal delta og lære i et inkluderende fellesskap sammen med andre jevnaldrende
- bidra til at innvandrere får gode norskkunnskaper og formelle kvalifikasjoner som kan gi økt deltakelse i arbeidslivet
- samarbeide med kommuner om gode overganger i utdanningsløpet
- skape gode rammevilkår for frivillighet, kultur og fysisk aktivitet gjennom tilskuddsordninger, kompetanseutvikling og veiledning.

Klimaomstilling og livskraftig naturmiljø

Rogaland har et mangfoldig og særpreget landskap. Vår lange kystlinje og landskapets utforming gjør oss sårbare for klimaendringer som fører med seg perioder med økende tørke, kraftig nedbør, skredfare, havnivåstigning, stormflo og problemer med overvann. Truede arter i fylket er avhengige av bedre vern og forvaltning av kulturlandskapet og urørte områder.

Klimaomstilling omfatter de samfunnsendringene vi må få til for å redusere klimagassutslipp og tilpasse samfunnet et mer ekstremt klima. Klimaendringer og arealendringer øker også presset på naturmangfoldet og artsmangfoldet. Tiltak som er bra for naturen er som oftest bra for klimaet og må ses i sammenheng for å lykkes i å bevare et livskraftig naturmiljø.

Innsatsområder for klimaomstilling og livskraftig naturmiljø:

- Redusere klimagassutslipp og tilpasse samfunnet et mer ekstremt klima
- Ivareta naturmangfold, landskap og kulturmiljø
- Styrke jordvernet og bidra til mer sirkulær og effektiv ressursbruk

Redusere klimagassutslipp og tilpasse samfunnet et mer ekstremt klima

Norge har gjennom Parisavtalen og klimaloven forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med minst 55 prosent fra 1990 til 2030. Rogaland skal bidra med sin del av de nasjonale utslippskuttene og redusere utslipp i alle sektorer.

Omstillingen til lavutslippssamfunnet er den største og viktigste oppgaven vi står overfor framover. Vi bør unngå å ta valg i dag som gjør det vanskeligere å kutte utslipp i framtiden og prioritere de tiltakene som gir størst utslippsreduksjon for pengene sett i et livsløpsperspektiv. En stor del av utslippsreduksjonene må komme fra energiomstilling gjennom lavere og smartere energibruk, og overgang fra fossil til fornybar energi. Klima- og naturkrisen henger tett sammen og må løses i sammenheng. Ved utbygging av fornybar energi må vi gjøre grundige avveininger og finne løsninger som i minst mulig grad går på bekostning av naturmangfold.

Mer ekstremt vær som følge av klimaendringer utgjør en trussel for både natur og infrastruktur. Vi må prioritere forebygging, opprusting og vedlikehold for å ivareta veger, bygninger, kulturarv og annen viktig infrastruktur mot naturfarehendelser som flom og skred. Myr, våtmark, kystlynghei og skog er viktige økosystemer som kan bidra med karbonbinding, infiltrasjon, rensing og flomdemping. Vi må prioritere klimatilpasningstiltak som bevaring og restaurering av natur, eller andre naturbaserte løsninger der dette er mulig. Økt satsing på

forebygging, vedlikehold og klimatilpasningstiltak er samfunnsøkonomisk lønnsomt og vil spare samfunnet og framtidige generasjoner for store kostnader.

For å lykkes med god klimatilpasning og overgangen til et lavutslippssamfunn må vi jobbe systematisk, tenke helhetlig og sikre koordinering og godt samarbeid mellom kommuner, fylkeskommune, næringslivet og andre samfunnsaktører.

Ivareta naturmangfold, landskap og kulturmiljø

Rogaland har mange særegne, verdifulle natur- og kulturlandskap som må ivaretas av hensyn til natur- og artsmangfold, kulturmiljø og friluftsliv. Dette er også med på å skape attraktive lokalsamfunn og opprettholde Rogaland som et attraktivt reisemål for naturbaserte opplevelser.

Naturinngrep og endret arealbruk er den største trusselen mot natur- og artsmangfoldet, både globalt og i Rogaland. I 2022 forpliktet Norge

seg til den globale naturavtalen. Vi må ta vår del av arbeidet, ved å verne mer natur og gjøre tydeligere prioriteringer i arealpolitikken. Transformasjon og fortetting av allerede bebygde areal, og bruk og oppgradering av eksisterende infrastruktur fremfor nybygging, er viktige strategier for å redusere utbyggingsbehovet. Dette innebærer at vi må diskutere bærekraftig arealbruk i et regionalt perspektiv, på tvers av kommunegrenser.

Våtmarker, vassdrag og mindre naturområder nær jordbruksarealer blir ofte utsatt for nydyrking, veibygging og andre arealendringer. Dette er en utfordring for naturmangfold, karbonbinding og flomrisiko. I arealsaker bør derfor alle aktører vektlegge hensynet til natur, og virkningene på naturmangfoldet må vurderes ut fra den samlede belastningen. Kommuner, fylkeskommunen og staten bør ha en restriktiv holdning til dispensasjonssaker for å ivareta hensyn til disse utfordringene.

Styrke jordvernet og bidra til mer sirkulær og effektiv ressursbruk

Rogaland er et matfylke og god matjord er grunnleggende for å kunne drive et aktivt jordbruk. Utbygging på dyrka mark svekker evnen til å produsere mat, og kan føre til økt press på nydyrking av natur med negative konsekvenser for viktige natur- og friluftsverdier. Vi må sikre et sterkt jordvern for å skjerme verdifull matjord fra utbygging og natur fra nydyrking.

Viktige ressurser som energi, natur, arealer, mineraler og råvarer er knappe. Vi må derfor aktivt fremme en mer sirkulær økonomi og ressursbruk enn vi gjør i dag. Det som er avfall for noen, kan være verdifulle ressurser for andre. Vi må jobbe for å øke gjenbruk, gjenvinning og transformasjon av avfall til nye produkter. Offentlige aktører bør legge til rette for at bedrifter i nærheten av hverandre kan utnytte hverandres ressurser og restprodukter.

Offentlige og private aktører bør aktivt fremme økt gjenbruk og gjenvinning av overskuddsmasser fra bygge- og anleggsprosjekter. Dette kan redusere behovet for uttak av nye byggeråstoff, noe som er bra for både klima, natur og landskap.

Fylkeskommunen vil blant annet:

- bidra til klimaomstilling gjennom å redusere egne klimagassutslipp og gjennom virkemidler som koordinering og mobilisering, samordnet areal- og transportplanlegging, næringsutvikling og anskaffelser
- bidra til klimatilpassede lokalsamfunn i Rogaland og jobbe for at infrastruktur og kulturarv skal tåle mer ekstremt vær, gjennom blant annet kompetansebygging, samarbeid, erfaringsutveksling og fysiske tiltak
- prioritere bevaring og restaurering av både store og små naturområder for å bidra til et livskraftig naturmangfold og viktige økosystemtjenester som karbonbinding og klimatilpasning
- se arealdisponering i et regionalt perspektiv på tvers av kommunegrenser og bidra til at offentlige og private aktører finner løsninger som ivaretar natur, kulturmiljø og dyrka mark
- videreutvikle arealregnskap og annet kunnskapsgrunnlag som bidrar til bærekraftig arealbruk i Rogaland

Fylkeskommunens ulike roller

Fylkeskommunen har en regional plassering mellom stat og kommune og er gitt rollen som samfunnsutvikler med mål om å bidra til en helhetlig utvikling av Rogaland som ivaretar de miljømessige, sosiale, økonomiske dimensjonene. Vi har flere viktige roller for å bidra til utviklingen av fylket:

Demokratisk arena

Fylkeskommunen er et selvstendig politisk nivå der fylkestinget som øverste folkevalgte organ utøver makt og myndighet på vegne av innbyggerne.

Regional samfunnsutvikler

Fylkeskommunen har ansvar for regional samfunnsutvikling. Vi skal gi strategisk retning til samfunnsutviklingen, mobilisere privat sektor, kulturliv og lokalsamfunn, samt samordne og koordinere offentlig innsats og virkemiddelbruk.

Tjenesteyter

Fylkeskommunen har ansvar for mange tjenester som leveres til fylkets innbyggere, som opplæring, samferdsel og tannhelse. Flertallet av de ansatte

er tilknyttet de tjenesteytende delene av virksomheten.

Myndighetsutøver

Fylkeskommunen har helt eller delt ansvar for å forvalte en lang rekke lover, som plan- og bygningsloven, vegtrafikkloven og kulturminneloven.

I tillegg til våre roller, gir den regionale plasseringen mellom stat og kommune oss en posisjon til å koordinere regionale interesser, fasilitere for samarbeid på tvers av kommunegrensene og jobbe for å fremme Rogaland sine interesser mot myndigheter på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Visste du at ...

Fylkeskommunen leverte skoleplass til 16 417 elever i videregående skole i 2022?

Fylkeskommunen er en stor kunnskapsleverandør og har bred fagkompetanse innen blant annet natur- og miljøforvaltning, næring og innovasjon, folkehelse, kultur og integrering?

Fylkeskommunen fordelte ca. 257 mill. kroner i tilskudd til kultur, frivillighet og idrett i 2023?

Det var totalt 163 223 personer under tilsyn av Tannhelse Rogaland i 2022?

Bussveien, som er fylkeskommunens største enkeltprosjekt, blir Norges første fullverdige bussveisystem med busser som er presis, går ofte og gir en behagelig reise?

Planlegging for Rogalands framtid

Plan- og strategiarbeid i Rogaland fylkeskommune

Rogaland fylkeskommune ønsker å være en tydelig, forutsigbar og gjenkjennelig partner i arbeidet med samfunnsutvikling i Rogaland. Vi bruker mange ulike verktøy og virkemidler for å utøve våre roller. For rollen som regional samfunnsutvikler kan planer og strategier være nyttige verktøy som bidrar til å gi strategisk retning, samordne og mobilisere aktører fra ulike sektorer.

Vårt regionale overblikk og kontakt mot statlig sektor, nasjonale og regionale organisasjoner gjør oss godt posisjonert for å utvikle helhetlige regionale løsninger, påvirke nasjonale rammebetingelser, og samle og formidle kunnskap om fylket som andre sektorer kan benytte seg av.

Prinsipper for plan- og strategiarbeid i Rogaland fylkeskommune

Oppdaterte mål og strategier

Vi skal treffe viktige utfordringer i samfunnet og sikre at våre planer og strategier er egnede verktøy for å finne regionale løsninger.

Enklere regional planlegging

Vi skal fortsette arbeidet med å forenkle det regionale plansystemet, og være bevisste på når det er hensiktsmessig med planprosesser, og ikke.

Kunnskapsbasert planlegging

Vårt plan og strategiarbeid skal være kunnskapsbasert, og ta utgangspunkt i pålitelige data med et relevant detaljnivå

Fra plan til gjennomføring

Vi skal prioritere gjennomføring av mål og tiltak. Det skal være god sammenheng mellom planer og økonomi- og virksomhetsstyring. Vi bruker nettverk og andre virkemidler til oppfølging av planene våre, veiledning og erfaringsdeling mellom kommuner, og med andre aktører.

Samordnet prosess og medvirkning

Vi skal møte kommunene og andre parter som en samordnet fylkeskommune. Prosesser for utarbeidelse og oppfølging av regionale planer og strategier skal være effektive, gi god forankring og bygge legitimitet.

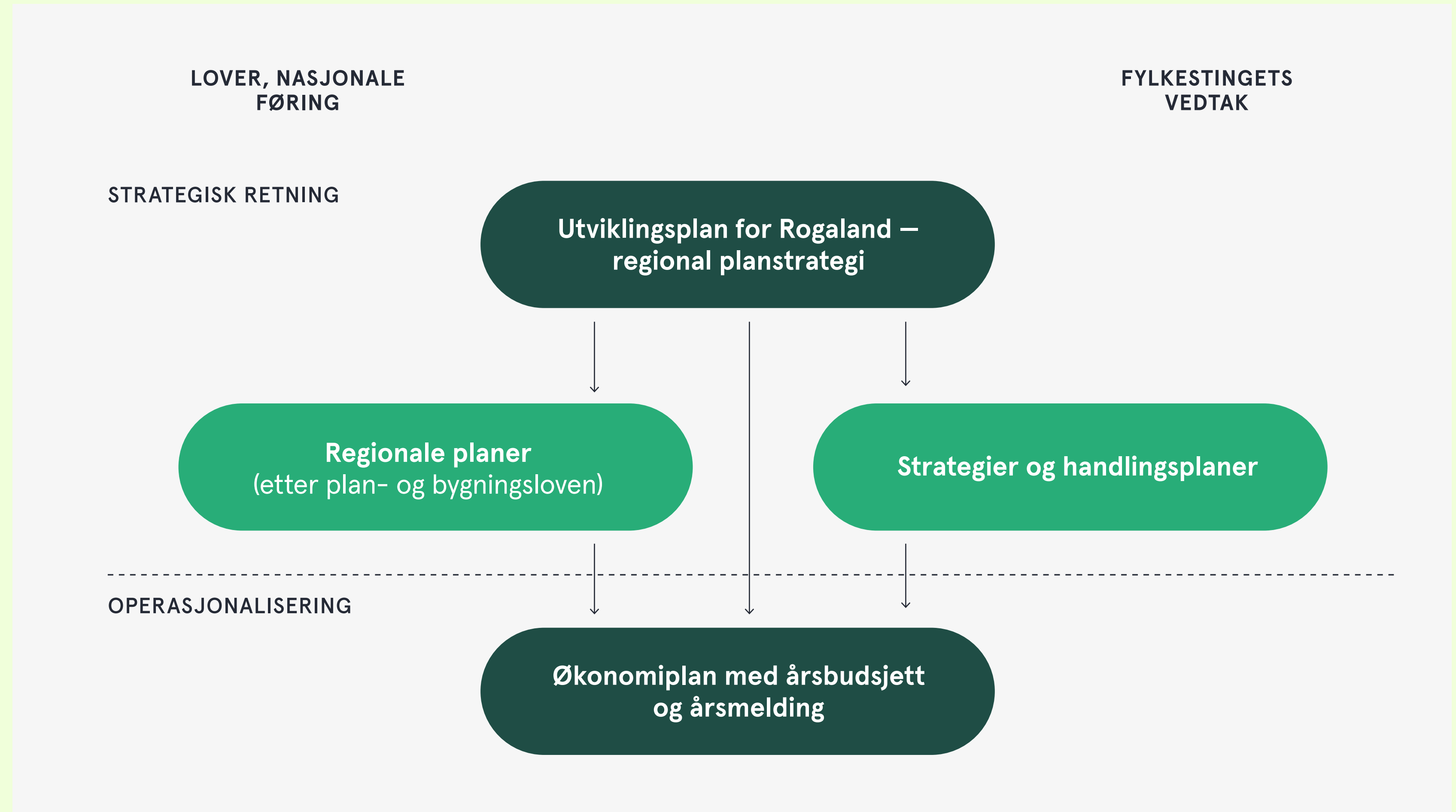
Plan- og styrings-systemet vårt

Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi

- Fylkeskommunens overordnede styringsdokument. Tar stilling til vår visjon, langsiktige utviklingsmål og hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging (evt. interkommunal planlegging) i Rogaland. Utviklingsplanen rulleres ved starten av hver fylkestingsperiode, hvert fjerde år. Utviklingsplanen utvikles i dialog med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner i Rogaland.

Regionale planer

- Regionale planer, etter plan- og bygningslovens §8-1, er det viktigste planverktøyet vårt. Det muliggjør etablering av felles mål, forpliktende samarbeid og bruk av regionale retningslinjer og bestemmelser for arealbruk.
- Regional plan brukes ved utstrakt behov for samordning med eksterne aktører og virkemidler, for å ivareta nasjonale og regionale interesser og sektorovergrepene samfunnsutfordringer.

Figuren viser plan og styringssystemet for Rogaland fylkeskommune. Utviklingsplanen, regionale planer (etter pbl) og eksterntrettede strategier og handlingsplaner gir strategisk retning for samfunnsutviklingen i Rogaland. For fylkeskommunens drift operasjonaliseres planer og strategier gjennom økonomiplan, årsmelding og andre interne styringsdokument.

- Kommuner og stat har «rett og plikt» til å delta i planarbeidet og skal følge opp regionale planer i sin virksomhet. Regionale planprosesser skal organiseres slik at de inkluderer alle interessenter, og det skal settes av tilstrekkelig tid og ressurser til medvirkning og forankring.
- Vår portefølje av regionale planer skal være et oppdatert, oversiktlig og relevant verktøy for regional samordning. Planene skal ha handlingsprogram som rulleres årlig. Oppdatert kunnskap skal legges til grunn for arbeidet med regionale planer.

Strategier

- Strategier benyttes til å identifisere felles mål og tiltak, og utarbeides når det er behov for å gi retning til fylkeskommunens egen virksomhet. Strategier kan også brukes til å mobilisere eksterne aktører der det ikke er behov for mer forpliktende plansamarbeid gjennom regional eller interkommunal plan.
- Selv om det ikke er fastsatt formelle prosesskrav til regionale strategier i plan- og bygningsloven, bør mobiliserende strategier utarbeides med medvirkning av berørte aktører.

Handlingsplaner

- I tilfeller der mål allerede er fastsatt i andre overordnede planer og strategier kan det utvikles frittstående handlingsplaner. Disse brukes for å prioritere fylkeskommunens egne tiltak/virkemidler.
- Eksternt rettede handlingsplaner bør utarbeides med medvirkning av berørte aktører.

Økonomiplan med årsbudsjett

- Økonomiplanen med årsbudsjett viser hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i utviklingsplanen og det regionale planverket (regionale planer og handlingsplaner) følges opp med konkrete prioriteringer og bevilgninger.

Årsmelding

- Årsmeldingen gir opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme fylkeskommunens økonomiske stilling og utvikling, samt resultatet av virksomheten i forhold til mål. Arbeidet med årsmeldingen er et viktig bidrag til effektiv mål- og resultatstyring i Rogaland fylkeskommune.

Planoversikt – regionale planer

Gjeldende og framtidig planoversikt for ny utviklingsplan 2025–2028.

Planoversikt utviklingsplan 2021–2024	Planoversikt utviklingsplan 2025–2028
Regionale planer (RP) etter plan- og bygningsloven	Regionale planer (RP) etter plan- og bygningsloven
<ul style="list-style-type: none"> • RP Jæren og Søre Ryfylke (2020) • RP Dalane (2019) • RP Haugalandet (2017) • RP Ryfylke (2017) • RP klimaomstilling (vedtas 2025) • RP kultur og idrett i Rogaland (vedtas 2024) • RP kompetanse (2024) • RP grønn industri (2023) • RP kulturmiljø (2023) • RP vannforvaltning (2022) • RP klimatilpasning (2020) • RP friluftsliv og naturforvaltning (2017) • RP massehåndtering (2017, vedtatt revidert) <ul style="list-style-type: none"> - RP byggeråstoff i Ryfylke (2013) - RP byggeråstoff på Jæren (2006) • RP folkehelse (2013, vedtatt revidert) <ul style="list-style-type: none"> - FDP universell utforming i Rogaland (2014) - FDP inkluderende samfunn 2010–2014 (2010) • RP vindkraft (2007) • RP Preikestolen og Lysefjordområdet (vedtas 2024/25) • RP Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei (Heiplanen) (2012) 	<ul style="list-style-type: none"> • RP bærekraftig arealbruk i Rogaland* <ul style="list-style-type: none"> - RP Jæren og Søre Ryfylke - RP Dalane - RP Haugalandet - RP Ryfylke • RP helsefremmende og inkluderende samfunn* • RP grønn industri og fornybar energi** • RP klimaomstilling og livskraftig naturmiljø** • RP kultur og idrett i Rogaland • RP kompetanse • RP kulturmiljø • RP vannforvaltning • RP Preikestolen og Lysefjordområdet • RP Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei (Heiplanen)
Totalt: 21 regionale planer	Totalt: 14 regionale planer

Planoversikten viser vedtatt planportefølje etter utviklingsplanen (UP) 2021–2024 og ny UP 2025–2028.
 *=oppstart av nye planprosjekt, **=utvidelse av eksisterende planprosjekt. Regionale planer for hhv. massehåndtering, natur- og friluftsliv og vindkraft vil inngå som del av planporteføljen inntil temaene er ivaretatt gjennom nye planprosjekt.

Planoversikt – strategier og handlingsplaner

Planoversikt utviklingsplan 2021-2024	Planoversikt utviklingsplan 2025-2028
<p>Strategier og handlingsplaner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærings- og innovasjonsstrategien (2022) • Samferdselsstrategi for Rogaland (2022) • Handlingsprogram for samferdsel (2023) • Strategi for mobilitetspåvirkende tiltak (2021) • Miljøstrategi for kollektivtransport (2020) • Strategi for naturmangfold (under oppstart) • Integreringsstrategi for Rogaland (2021) • Strategi for matregionen Rogaland (2022) • Strategi for små vannkraftverk 2014-2020 (2014) • Jordvernstrategi for Rogaland (2019, mål rev. 2023) • Våg å bry deg - handlingsplan for psykisk helse og forebygge selvmord (2021) 	<p>Strategier og handlingsplaner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nærings- og innovasjonsstrategien (inkl. mat og reiseliv) • Samferdselsstrategi for Rogaland • Handlingsprogram for samferdsel • Handlingsplan for trafikksikkerhet • Skolebruksplan for Rogaland • Integreringsstrategi for Rogaland • Internasjonal strategi
<p>Totalt: 11 strategier og handlingsplaner</p>	<p>Totalt: 7 strategier og handlingsplaner</p>

Større planprosjekt i denne perioden

Tabellen på de to neste sidene viser større regionale planprosjekt som vil startes opp i inneværende fylkestingsperiode.

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regionalplan for bærekraftig arealbruk i Rogaland Planen samler felles strategier og prinsipper for arealbruk fra andre regionale planer. Omfatter særlig de fire regionale areal og transportplanene (ATP-ene), regionalplan for massehåndtering (2017) og regional jordvernstrategi (2019/2023). Hensikten er et mer tilgjengelig og oppdatert plansystem. Arbeidet med arealregnskap i Rogaland vil også forankres her. Planen muliggjør avvikling av selvstendige plandokument for massehåndtering, byggeråstoff og jordvern.</p> <p>Planen muliggjør diskusjon om arealbruk på tvers av de geografiske delregionene i fylket. Delregionene skal likevel ivaretas, og ved motstrid skal gjeldende ATP-er gå foran den nye planen. Der det er behov for lokale løsninger vil det ivaretas gjennom oppdatering av de enkelte ATP-ene.</p>	
<p>Regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn Planen vil samle aktører i Rogaland til et samarbeid for å vurdere felles regionale løsninger for et helsefremmende og inkluderende samfunn. Arbeidet inkluderer utvikling av kunnskap og vurdering av samarbeid, kompetansebehov, tilskudd og andre virkemidler.</p> <p>Prosjektet vil ta stilling til innholdet til regionalplan for folkehelse (2013), fylkesdelplan for universell utforming (2014), fylkesdelplan for inkluderende samfunn, friluftsdelen av regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning (2017), og handlingsplan for å fremme psykisk helse og forebygge selvmord, med mål om å avvikle disse som selvstendige plandokument. Integrering vil også være et viktig tema for planarbeidet, jf. gjeldende integreringsstrategi.</p>	

Større planprosjekt i denne perioden

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regionalplan for klimaomstilling og livskraftig naturmiljø Naturmangfold er allerede et tema i det pågående arbeidet med RP klimaomstilling (vedtas 2025). En utvidelse av planen til å også omhandler natur tydeliggjør bestillingen til planprosjektet om å se natur og klimakrisen i sammenheng, og vurdere hva det betyr for Rogaland. Utvidelsen muliggjør avvikling av regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning som selvstendig plandokument.</p>	
<p>Regionalplan for grønn industri og fornybar energi i Rogaland Planprosjektet er en utvidelse av regionalplan for grønn industri (vedtatt 2023) med fokus på hvordan energisystemet fungerer og hvordan det kan utvikles for å tilrettelegge for et framtidig lavutslippssamfunn. Sentrale tema er hvilke handlingsrom og veivalg som kan tas for å sikre tilgang på ny fornybar energi, som gir minst mulig inngrep i Rogalandsnaturen.</p> <p>Det åpnes ikke for endringer i gjeldende føringer for areal- og kraftkrevende virksomhet. Prosjektet vil ta stilling til kunnskapsgrunnlaget fra fylkesdelplan for vindkraft (2007) og strategi for småvannkraftanlegg (2014), med mål om å avvikle disse som selvstendige plandokument.</p>	

Regionale planer (etter plan- og bygningsloven § 8-1)

Rogaland fylkeskommune sitt gjeldende planverk består av en rekke regionale planer, strategier og handlingsplaner som i sum bidrar til å gi retning til samfunnsutviklingen i Rogaland.

Behovet for rullering av disse styringsdokumentene i planperioden fram til 2028 går fram av beskrivelsen til hvert dokument. Flere av dokumentene er under arbeid, med planlagt vedtak i løpet av planperioden.

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regionalplan for klimaomstilling (vedtas 2025) Planen viser hva som må til for at Rogaland skal lykkes med klimaomstillingen, og på sikt bli et klimatilpasset lavutslippssamfunn. Regionalplan for klimatilpasning (2020) innlemmes i planen. Framover vil planarbeidet utvides til å omfatte naturmangfold, i tråd med felles utviklingsmål om klima og natur</p>	
<p>Regionalplan for kultur og idrett i Rogaland 2024–2036 (vedtas 2024) Planen samordner og gir retning til videreutvikling av kultur og idrett i Rogaland innen følgende områder; kultur for og av barn og unge, bibliotek, museum, det profesjonelle kunstfeltet (musikk, teater, dans, visuell kunst, litteratur, , film), idrett og fysisk aktivitet og frivillighet i kulturfeltet. Planen vil trolig vedtas i 2024 og vil inneholde et handlingsprogram som rulleres årlig.</p>	
<p>Regional kompetanseplan (vedtas 2024) Planen bidrar til å styrke kompetanseplanleggingen i fylket, blant annet at det er samsvar mellom samfunnets framtidige kompetansebehov og oppdaterte utdanningstilbud på ulike nivå. Skal også bidra til utvikling av konkurransedyktige næringer og distrikter, samt en befolkning som har den kompetansen som trengs. Planen vil ha et handlingsprogram som rulleres årlig.</p>	
<p>Regionalplan for Preikestolen og lysefjordområdet (vedtas 2024/25) Planen gir retning til bærekraftig reiselivsutvikling i Lysefjorden med temaer som destinasjonsutvikling, mobilitet, natur og friluftslivsforvaltning. Ny plan i 2024/2025 er en revisjon av fylkesdelplan for Preikestolen (1992).</p>	

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regionalplan for grønn industri – for areal og kraftkrevende næring (2023) Planen avklarer Rogaland sine ambisjoner innenfor grønn industriutvikling og gir en felles retning innenfor fem ulike satsingsområder. I denne planperioden prioriteres arbeidet med planens handlingsprogram samt utvidelse med nye plantema knyttet til fornybar energi.</p>	
<p>Regionalplan for kulturmiljø 2023–2035 (2023) Planen gir oversikt over viktig kulturarv i Rogaland, og setter rammer for den regionale kulturmiljøpolitikken. Planen inneholder både oversikt over kulturmiljø, mål, planretningslinjer og et handlingsprogram som viser planlagte tiltak. Gjennomføring av planens handlingsprogram prioriteres i denne perioden.</p>	
<p>Regionalplan for vannforvaltning 2022–2027 (2022) Planen bidrar til å koordinere og samordne vannforvaltning og arealbruk på tvers av sektorer, kommune- og fylkesgrenser. Gjennomføring av tiltaksprogram og handlingsprogram 2024–2027 er i gang. Planen revideres i denne perioden i tråd med fastsatt nasjonal syklus i vannforskriften.</p>	
<p>Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke (2020) Planen bidrar til samordnet areal og transportplanlegging, bla. regionale arealstrategier og prinsipper for lokalisering av bolig og næring, og regional planbestemmelse for handel. Planen gir også føringer for landbruk, natur og friluftsliv (LNF). Planendringer gjennomført i 2021 og 2023. Behov for planendringer vurderes i sammenheng med ny regionalplan for bærekraftig arealbruk.</p>	

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regionalplan for samordnet arealbruk og transport i Dalane 2019–2030 (2019) Planen bidrar til samordnet areal og transportplanlegging, bla. regionale arealstrategier og prinsipper for lokalisering av bolig og næring og regional planbestemmelse for handel. Planen gir også noen føringer for landbruk, natur og friluftsliv (LNF). Ikke endret siden vedtak i 2019, men fungerer i hovedsak etter hensikten. Behov for planendringer vurderes i sammenheng med ny regionalplan for bærekraftig arealbruk.</p>	
<p>Regional plan for areal og transport på Haugalandet (2017) Planen bidrar til samordnet areal og transportplanlegging, bla. regionale arealstrategier og prinsipper for lokalisering av bolig og næring og regional planbestemmelse for handel. Planen gir også noen føringer for landbruk, natur og friluftsliv (LNF). Ikke endret siden vedtak i 2017 men fungerer i hovedsak etter hensikten. Behov for planendringer vurderes i sammenheng med ny regionalplan for bærekraftig arealbruk.</p>	
<p>Regionalplan for samordna arealbruk og transport i Ryfylke 2017–2030 (2016) Planen bidrar til samordnet areal og transportplanlegging bla. regionale arealstrategier og prinsipper for lokalisering av bolig og næring og regional planbestemmelse for handel. Planen gir også noen føringer for landbruk, natur og friluftsliv (LNF). Ikke endret siden vedtak i 2016 men fungerer i hovedsak etter hensikten. Behov for planendringer vurderes i sammenheng med ny regionalplan for bærekraftig arealbruk.</p>	

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei – Heiplanen (2012) Planen bidrar til å ivareta sammenhengende leveområder for villrein, samtidig som det legges til rette for næringsutvikling i bygdene rundt heiene. Planområdet omfatter kommuner i fire fylker, inkludert kommunene Suldal, Hjelmeland, Sandnes og Gjesdal i Rogaland.</p> <p>Planen fungerer etter hensikten så lenge handlingsprogrammet holdes oppdatert. Det vil tas stilling til om planen skal revideres i dialog med de andre fylkene, etter nye tiltak for villreinområdene tydeliggjøres gjennom ny stortingsmelding om villrein i 2024.</p>	

Regionale strategier og handlingsplaner

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Nærings- og innovasjonsstrategien (2022) Regional matstrategi (2022) Regional reiselivsstrategi (2024)</p> <p>Strategien er førende for hvordan fylkeskommunen skal jobbe for å omstille og utvikle næringslivet i Rogaland. Inneholder smart spesialiseringsstrategi som tar utgangspunkt i å utnytte de viktigste regionale styrker og fortrinn. I 2023 vedtok fylkestinget at regional matstrategi (2022) og regional reiselivsstrategi (vedtas i 2024) legges til som egne delkapittel i nærings- og innovasjonsstrategien. Hovedstrategien rulleres årlig.</p>	
<p>Samferdselsstrategi for Rogaland 2022–2033 (2022)</p> <p>Samferdselsstrategien gir strategisk retning for fylkeskommunen sitt arbeid innen samferdsel, herunder fylkesvegnettet og fylkeskommunens kollektivtransport. Følges opp av konkrete tiltak i Handlingsprogram for samferdsel. Strategien skal rulleres i planperioden.</p>	
<p>Handlingsprogram for samferdsel 2024–2031 (2023)</p> <p>Handlingsprogram for samferdsel er en konkretisering av samferdselsstrategien. Det gir først og fremst oversikt over planlagte investeringer på fylkesvegnettet, samt kapitalinnskudd til Kolumbus AS. I tillegg angis aksjoner og tiltak som fylkeskommunen skal arbeide med for å nå samferdselsstrategiens målsetninger, eksempelvis kartlegginger og utredninger.</p> <p>Det gjennomføres årlige mindre rullinger. Større rulling av handlingsprogrammet er planlagt mot slutten av planperioden (2026).</p>	

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Handlingsplan for trafikksikkerhet (vedtas 2024) Handlingsplanen gir retning for fylkeskommunens arbeid med trafikksikkerhet, herunder fylkeskommunens arbeid gjennom Trygg Trafikk.</p>	
<p>Skolebruksplanen for Rogaland (2023) Skolebruksplanen beskriver elevtallsutviklingen på kort og lang sikt, presenterer status for allerede vedtatte prosjekt knyttet til utbygging og rehabilitering av videregående skoler og belyser hvordan det midlertidige kapasitetsbehovet kan dekkes med leie av lokaler. Oppdateres to ganger per år.</p>	
<p>Integreringsstrategi for Rogaland (2021) Strategien gir retning for fylkeskommunens regionale integreringsansvar innenfor en rekke områder; bosetting, utdanning og kvalifisering, arbeid, hverdagsintegrering og retten til å leve et fritt liv. Strategien vil revideres i planperioden. Arbeidet med strategien sees også i sammenheng med ny regionalplan for inkluderende og helsefremmende samfunn</p>	
<p>Internasjonal strategi (2023) Strategien gir innsikt i og definerer fylkeskommunens rolle og handlingsrom innen internasjonale samarbeid.</p>	

Planer og strategier som avvikles som selvstendige plandokument

Tabellen angir planer og strategier som avvikles som selvstendige plandokument. For flere av dokumentene forutsetter avvikling at tematikken først ivaretas i andre plandokumenter.

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Strategi for mobilitetspåvirkende tiltak 2021–2027 (2021) Strategien angir retning for fylkeskommunen og Kolumbus sitt arbeid med mobilitetspåvirkning i årene, med mål om å redusere bilbruken hos grupper som har mulighet for det. Utgår som egen strategi da tematikken ivaretas i samferdselsstrategien.</p>	
<p>Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018–2040 (2017) Regionalplan for byggeråstoff i Ryfylke (2013) Regionalplan for byggeråstoff på Jæren (2006)</p> <p>Regionalplan for massehåndtering bidrar til bærekraftig håndtering av overskuddsmasser på Jæren. I 2020 vedtok fylkestinget å revidere planen, med mål om å utvide dens geografiske nedslagsfelt og innlemme de to regional planene for byggeråstoff på Jæren (2006) og Ryfylke (2013). Dette planarbeidet har enda ikke startet opp. Videre arbeid med rullering av massehåndteringsplanen vil inngå i ny regionalplan for bærekraftig arealbruk, med mål om å avvikle de tre regionale planene for massehåndtering og byggeråstoff som selvstendige plandokument.</p>	
<p>UTE i Rogaland- Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017–2024 (2017) Planen synliggjør friluftsliv, natur og landskapsverdier i Rogaland. Definerer regionale friluftslivsområder og er et grunnlag for arbeidet med tilskudsforvaltning innen friluftsliv. Inneholder også retningslinjer for å ivareta natur- og friluftsinnteresser i arealplanlegging.</p> <p>Natur og friluftsliv vil ivaretas gjennom andre planprosesser med mål om å avvikle UTE i Rogaland som selvstendig plandokument.</p>	

Navn/Status	Utviklingsmål i Utviklingsplan
<p>Fylkesdelplan for vindkraft (2007) Fylkesdelplan for vindkraft i Rogaland belyser forholdet mellom egnethet og konflikter ved etablering av vindkraft, og gir på grunnlag av dette konkrete anbefalinger når det gjelder framtidig arealbruk til vindkraft i Rogaland. Planen er fortsatt et nyttig kunnskapsgrunnlag. Videreutvikling av regionalplan for grønn industri vil ta stilling til kunnskapsgrunnlaget fra fylkesdelplanen, med mål om å avvikle denne som selvstendig plandokument.</p>	
<p>Jordvernstrategi for matfylket Rogaland (2019) Strategien fastsetter et felles jordvernmål for Rogaland og gir anbefalinger for arbeid med jordvern på ulike områder inkludert arealplanlegging, landbruksforvaltning og samferdsel. Fylkestinget vedtok nytt jordvernmål i 2023 i tråd med det nye nasjonale jordvernmålet. Jordvern vil være et sentralt tema for arbeidet med ny regionalplan for bærekraftig arealbruk. Jordvernstrategien avvikles som eget dokument med vilkår om at jordvernmålet og andre sentrale arealpolitiske føringer for jordvern sikres i ny felles plan.</p>	
<p>Strategi for små vannkraftverk 2014–2020 (2014) Strategien gir oversikt over utviklingen av småkraftanlegg i Rogaland med mål om å styrke det faglige grunnlaget for vurdering av søknader om konsesjon for små vannkraftverk. Dokumentet er utdatert men gir fortsatt et nyttig kunnskapsgrunnlag. Videreutvikling av regionalplan for grønn industri vil ta stilling til strategien med mål om å avvikle denne som et selvstendig dokument.</p>	
<p>Regionalplan for folkehelse (2013) Fylkesdelplan for universell utforming i Rogaland 2014–2017 (2014) Fylkesdelplan for inkluderende samfunn 2010–2014 (2010) Regionalplan for folkehelse bidrar til å synliggjøre og fremme folkehelse i fylket. Planen er allerede vedtatt revidert hvor fylkesdelplan for universell utforming og deler av fylkesdelplan for inkluderende samfunn skal inngå. Samtlige tema vil inngå i ny regionalplan for helsefremmende og inkluderende samfunn.</p>	